

Donor zet Australië op de kaart

Klonen van Elite Mountain Donor lever en sperma aan Japan

Bijna 14.000 dochters aan de melk en nog steeds een van de meest populaire stieren in Australië: Elite Mountain Donor. Ook in Nederland kent de stier uit de familie van Marconi aanhangers. 'Veel goede stieren gaan en komen, maar weinige blijven zo lang als Donor.'

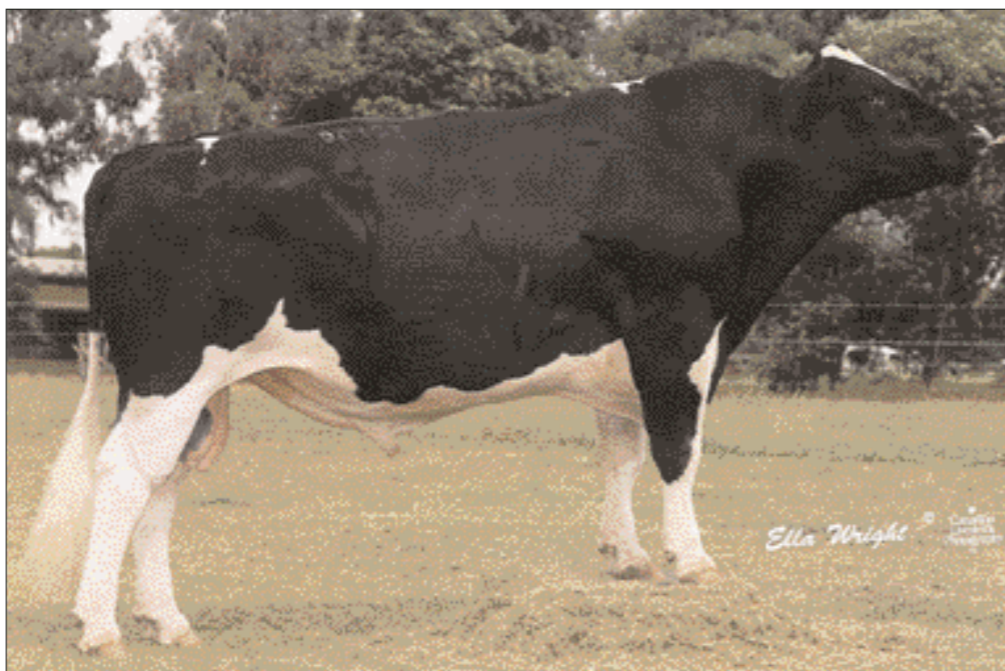
Tien jaar is Elite Mountain Donor inmiddels en zijn opvolgers staan te trappelen om het van hem over te nemen. In Australië lopen namelijk drie klonen van Donor. 'Ja, ze produceren sperma,' vertelt Peter Williams van ABS Australië, 'maar de melkfabrieken willen de melk gegarandeerd vrij van genetische modificatie hebben, dus in ons eigen land mogen we het sperma niet gebruiken. In Japan verkopen we wel sperma van Donor Alpha, Beta en Gamma.' Donor zelf is nog springlevend en produceert flink. 'Als hij dood was geweest zou de commerciële druk om sperma van de klonen te gebruiken zo groot worden dat het de overheid wellicht op andere gedachten zou brengen.'

Beste van vier

Het verhaal van Donor begint in 1993 als de foktechnici van de Australische KI-vereniging RAB (later overgenomen door ABS) in Amerika embryo's kopen. De aankoop van levende dieren werd te duur, dus zochten Peter Williams en zijn collega's naar goede koeien om embryo's uit te spoelen. Zoals veel KI-verenigingen kwamen ze ook op het fokbedrijf Pen-Col van Dennis Wolff terecht.

Bell Dream was de stiermoeder met de fokkracht en het hoge eiwitgehalte waar de meeste interesse naar uitging – Marconi is een kleinzoon – maar de Australiërs wilden wel een genetisch gokje wagen en ze contracteerden haar kleindochter Mascot Dream, die als pink gespoeld werd met Mountain. 'Met Royalty als vader was Mountain een beetje outcross', noemt Williams als reden. 'Bovendien deden de dochters van Mountain het in tegenstelling tot andere landen goed onder Australische

Peter Williams: 'Donordochters goed in de massa te managen'

Elite Mountain Donor (Mountain x Mascot). Exterieur: 108 105 101 106
Productiefokwaarde: 72 % +1629 -0,33 -0,01 105 DU 290 DPS

omstandigheden. Zijn laatrijtheid was voor ons een positief punt.' Onder het 'RAB-Elite-prefix' werden uiteindelijk vijf kalveren geboren: drie stieren en twee vaarzen (later opgenomen met 86 en 87 punten). Zowel Donor als zijn volle broers Doyen en Dragoon werden ingezet. Ook Genetics Australia, een andere KI in Australië, kocht een zoon. Dat was Drastic. Op basis van de eerste 43 dochters in zijn fokwaarde kwam Donor op de eerste plaats van de stierenlijst terecht, die toen nog een rangschikking van productie was. 'De exterieurvererving was oké', voegt Williams er wat zuinigjes aan toe. Ook Doyen kwam

hoog in de rangschikking uit, maar naarmate de tijd vorderde wist Donor als enige zijn positie te verbeteren. 'In de tweede helft van de lactatie komen de dochters pas echt op gang', weet Williams. 'Wat laatrijtheid betreft is hij een echte Mountainzoon en heeft hij niets van de vroegrijpheid van Mascot. De Donordochters zijn persistent in productie en na hun tweede en derde kalving worden ze alleen nog maar beter.' Ook het exterieur van de Donordochters vraagt om geduld, aldus Williams. 'Als vaars zijn ze groot, maar ook wat ondiep. Ze geven zich zeker niet weg in de eerste lactatie. In verhouding lijkt de uier wat

ruim, maar de textuur van de melkklier is goed. Uiteindelijk zwaren de Donordochters enorm uit. De capaciteit die ze als oudere koe krijgen is imponerend.' Veelzeggend is dat de komst van de totaalindex APR de positie van Donor niet aantastte. 'Probleemloze koeien met een economisch exterieur', typeert Williams ze, terwijl hij de benen in score functioneel noemt, maar de locomotie gewoon goed. 'Onder de Australische omstandigheden moeten de dieren zich vlot bewegen anders hebben ze geen bestaansrecht.'

Zware kalveren

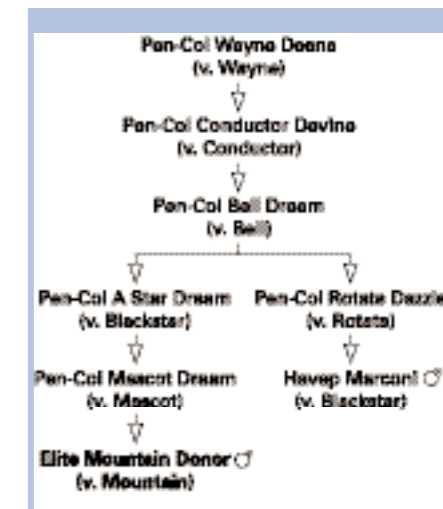
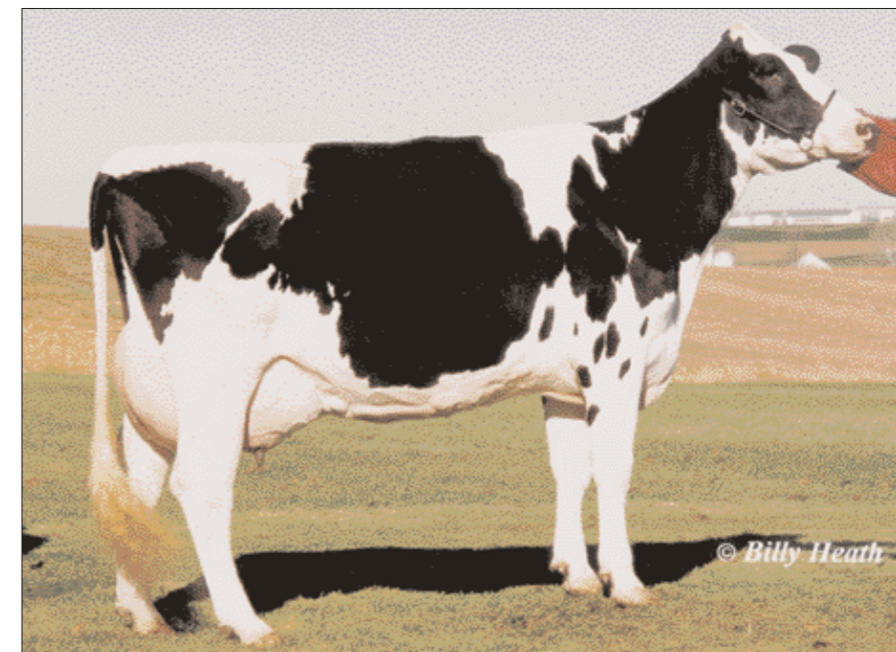
Natuurlijk zijn er ook minpunten aan te wijzen van Donor. 'Hij verdient bescherming in de achteruierhoogte', geeft Williams aan, terwijl hij toevoegt dit kenmerk niet te veel waarde toe te kennen. 'De kruisligging is mooi hellend; dat gaat vaak niet samen met een extreme achteruierhoogte.' Het geboorteverloop wordt in Australië ook genoemd als punt van aandacht ondanks dat de omgerekende cijfers een gemiddelde score laten zien. 'Hij geeft zware kalveren en veehouders moeten hem zeker niet op pinken gebruiken.'

Naast alle cijfers is de mening van de gebruikers wellicht veelzeggend, meent Williams. De 'likability' is een score waarbij de veehouders de simpele vraag wordt voorgelegd: 'Wil je nog zo'n vaars melken? Met 97 procent is de score enorm hoog en het blijkt ook uit de aanvragen van sperma uit het veld dat Donor populair blijft. 'Als er nieuwe betere stieren komen verdwijnt een oudere stier al snel uit de catalogus. Met 14.000 dochters aan de melk en een betrouwbaarheid van 99 procent blijft hij populair.'

Hard milieu

Inmiddels heeft de wereld Donor ook ontdekt. In Nederland hebben 25 dochters gekalfd en het komend jaar zullen er nog 25 volgen. Met een gemiddelde lactatiewaarde van 109 en een exterieurscore van 82,5 punten zijn veehouders zeer tevreden, vertelt Edwin Boogaard van Ingenieursbureau Heemskerk. 'De dochters produceren met behoud van bespiering. De kracht en capaciteit zijn opvallend: het zijn boerenkoeien. Veehouders bestellen hem weer.' Hij omschrijft de dochters als type Addison. 'Maar dan met een betere kwaliteit benen

Pen-Col Mascot Dream, 87 punten. Productie: 305 16.407 3,5 2,8

en met behoud van eiwitgehalte.' Toch was de omrekening in eerste instantie niet zo imponerend. 'Met Mountain en Mascot in de bloedvoering was de productie-omrekening goed, maar qua type rekent hij maar heel gewoon om', weet Williams. Nee, het buitenland laat zich overtuigen door de verhalen van de Australische boeren over de vele Donordochters die overleven in een hard systeem, gebaseerd op lage kosten. 'Ja, dat is wel wat anders dan het TMR dat de koeien in Amerika krijgen voorgeschoteld', weet Williams. 'Donor heeft een puur Amerikaanse pedigree, maar is blijkbaar in staat onder verschillende omstandigheden heel best te scoren en wat vooral belangrijk is, is dat zijn dochters probleemloos in de massa te managen zijn.' Hij adviseert om voor het beste rendement van Donor scherpe koeien met een goede breedte te gebruiken. 'Tops-en Sunny Boydochters', geeft hij aan. 'En Lord Lily's, die voldoende breed zijn.'

De invloed van Donor zal in de toekomst nog verder stijgen, verwacht Williams. Zo'n honderd zonen van hem zijn er ingezet en vijftig dochters zijn aangewezen als stiermoeder. 'Wij kiezen in Australië weer meer voor onze eigen genetica.' De eerste zonen hebben een fokwaarde gekregen en er zullen er in 2004 meer volgen. Het betekent dat de kleindochters het in de veestapel moeten gaan opnemen tegen de dochters van 'de oude baas zelf'. Williams kijkt verrukt uit naar de competitie. 'Het zal nog heel lastig worden voor de jongste generatie om langszij te komen, want Donor is als fokstier nog gericht gebruikt. Zijn dochters zijn ongetwijfeld nog steeds de beste vaarzen uit de stal.'

Alice Booij